

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Departament Ubezpieczeń Społecznych

DUS-II.055.22.2025.CG

Warszawa, dnia 2025-08-04

Dotyczy: postulat wprowadzenia dodatku do emerytury za pełnienie funkcji społecznego kuratora sądowego.

Szanowny Panie,

działając na podstawie art. 13 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz. U. z 2018 r. poz. 870), w odpowiedzi na petycję w ww. sprawie, Departament Ubezpieczeń Społecznych, uprzejmie przedstawia, co następuje.

Podkreślić trzeba, że system ubezpieczeń społecznych, w tym przede wszystkim powszechny system emerytalny, opiera się na zasadzie ekwiwalentności odprowadzonych składek i należnego świadczenia. Emerytury wypłacane z systemu powszechnego mają charakter indywidualny, a ich wysokość jest ustalana na podstawie wkładu wniesionego w postaci składek. Im bardziej ubezpieczony partycypował w tworzeniu dochodów Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, w tym większym stopniu ma on prawo z nich korzystać pobierając emeryturę lub rentę. Przyznanie dodatkowego świadczenia do emerytury, które nie wynika z wniesionego przez ubezpieczonego wkładu w postaci opłacenia składki ubezpieczeniowej, nie znajduje uzasadnienia w konstrukcji systemu ubezpieczeń społecznych.

Mając na uwadze powyższe należy zauważyć, że funkcjonujące w przeszłości w powszechnym systemie emerytalnym tzw. dodatki branżowe do emerytur i rent z tytułu wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, przyznawane do 15 listopada 1991 r., zostały po tej dacie zniesione. Zniesienie prawa do tych dodatków wiązało się ze stopniowym przywracaniem systemowi emerytalnemu jego ubezpieczeniowego charakteru, o którym ostatecznie przesądziła przeprowadzona w 1999 r. reforma systemu ubezpieczeń społecznych.

W nowym systemie emerytalnym, określonym przepisami ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1631, z późn. zm.), źródłem finansowania świadczeń emerytalno-rentowych jest fundusz tworzony ze składek pracowników i pracodawców. Z systemu tego usunięto większość elementów nieubezpieczeniowych i socjalnych, tak aby powiązać wysokość przyszłego świadczenia z sumą składek odprowadzanych od przychodów ubezpieczonego w całym okresie jego aktywności zawodowej.

Obecnie, na gruncie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, wypłacane są jedynie dwa rodzaje dodatków - dodatek pielęgnacyjny oraz

dodatek dla sierot zupełnych. Oba dodatki są świadczeniami o charakterze ubezpieczeniowym, związanymi z ryzykami ubezpieczeniowymi w postaci niezdolności do pracy i samodzielnej egzystencji oraz utraty żywiciela. Wypłata tych dodatków ma miejsce w sytuacji spełnienia się wskazanych ryzyk oraz wiąże się z obowiązkiem opłacania składki ubezpieczeniowej.

Pełnienie funkcji społecznego kuratora sądowego nie mieści się w przewidzianych przez system ubezpieczeń społecznych kategoriach ryzyk ubezpieczeniowych, które obejmują przede wszystkim utratę możliwości osiągania dochodów z pracy wskutek starości lub niezdolności do pracy spowodowane jest stanem zdrowia.

W systemie emerytalnym brak jest więc miejsca dla preferencji w wysokości świadczeń dla wybranych grup ubezpieczonych. Przyznanie nowych dodatków do emerytury doprowadziłoby przede wszystkim do naruszenia reguły nietworzenia nowych uprawnień niezajdujących pokrycia w składce na ubezpieczenie emerytalne.

Jednocześnie informuję, że świadczenie pieniężne z tytułu pełnienia funkcji sołtysa nie można może być traktowane jak dodatek do emerytury. Świadczenie to, obecnie wynoszące 354,86 zł miesięcznie, przyznawane jest na wniosek osoby, która pełniła funkcję sołtysa na podstawie ustawy z 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465, z późn. zm.) Nie jest ono również świadczeniem z ubezpieczeń społecznych i nie jest finansowane z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Podobnie świadczenie ratownicze z tytułu wysługi lat w ochotniczych strażach pożarnych nie wynika z rozwiązań z systemu emerytalnego i nie jest finansowane z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Świadczenie ratownicze, obecnie w wysokości 258 zł, z tytułu wysługi lat w OSP przysługuje strażakowi ratownikowi OSP na podstawie art. 16 ustawy z dnia 17 grudnia 2021 r. o ochotniczych strażach pożarnych (Dz. U. z 2025 r. poz. 244.).

Ewentualne wypracowanie w ramach możliwości budżetu państwa rozwiązań pozwalających na dodatkowe docenienie trudu osób podejmujących aktywność społecznie użyteczną, w tym w szczególności w postaci pełnienia funkcji społecznego kuratora sądowego, powinno znajdować odzwierciedlenie w przepisach regulujących tę aktywność, a nie w rozwiązaniach z zakresu systemu emerytalnego.

W związku z powyższym, przedstawiony przez Pana w petycji postulat nie może zostać zrealizowany przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego.

Pouczenie

Zgodnie z art. 13 ust. 2 ustawy o petycjach, sposób załatwienia petycji nie może być przedmiotem skargi.

Z wyrazami szacunku

Sebastian Kamiński
Zastępca Dyrektora
Departamentu Ubezpieczeń Społecznych
/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/